

NVE

Reguleringsmyndigheten
for energi – RME

STATNETT SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Vår dato: 21.11.2024

Vår ref.: 201832796-16 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Godkjenning av metode om samordnet kapasitetsberegning for kapasitetsberegningsregionen Hansa etter CACM artikkel 20 nr. 2

Reguleringsmyndigheten for energi i NVE (RME) mottok forslag til metode om samordnet kapasitetsberegning for kapasitetsberegningsregionen Hansa for døgn- og intradagmarkedet fra Statnett SF (Statnett) den 23. mai 2024. Metodeforslaget er utarbeidet som følge av krav i forordning (EU) 2015/1222 av 24. juli 2015 om retningslinjer for kapasitetstildeling og flaskehalshåndtering (CACM) artikkel 20 nr. 2.

RME godkjenner Statnetts forslag til metode om samordnet kapasitetsberegning for kapasitetsberegningsregionen Hansa for døgn- og intradagmarkedet.

1. Beskrivelse av saken

1.1. Bakgrunn

CACM er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.¹ Forskriften regulerer de fysiske markedene for omsetning av elektrisk kraft dagen før fysisk levering (døgnmarkedet) og fram til driftstimen (intradag). Disse markedene sikrer i stor grad den momentane balansen mellom tilbud og etterspørsel som til enhver tid må finnes i kraftsystemet.

CACM inneholder krav om at Statnett som TSO² skal utarbeide flere metoder for å gjennomføre regelverket. Noen av disse metodene skal Statnett utarbeide sammen med andre TSOer i kapasitetsberegningregionene Norden og/eller Hansa, og noen skal Statnett utarbeide sammen med TSOer i hele EØS.³

---

¹ Forskrift 20. desember 2006 nr. 1563 om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft

² "TSO" er en forkortelse for "Transmission System Operator". Statnett er sertifisert av RME og utpekt av Olje- og energidepartementet (OED) (nå: Energidepartementet) som norsk TSO, jf. RMEs vedtak av den 1. juli 2022 hhv. OEDs godkjenning og utpeking av den 7. juli 2022

³ Med unntak av Island og Liechtenstein

RME skal vurdere slike metodeforslag for eventuell godkjenning etter energiloven,⁴ jf. CACM artikkel 9, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2 første og fjerde ledd.

Ett av forslagene som etter CACM skal oversendes til RME for godkjenning, er forslag til metode om samordnet kapasitetsberegning for kapasitetsberegningensregionen Hansa for døgn- og intradagmarkedet etter CACM artikkel 20 nr. 2.

1.2. Oversendelse av metodeforslaget

Den 23. mai 2024 mottok RME forslag til metode om samordnet kapasitetsberegning for kapasitetsberegningensregionen Hansa for døgn- og intradagmarkedet fra Statnett i henhold til CACM artikkel 20 nr. 2, jf. artikkel 9 nr. 1.

Metoden er utviklet av Statnett i fellesskap med alle TSOene i kapasitetsberegningensregionen Hansa.

1.3. Metodeforslagets innhold

Forslaget beskriver metoden for den koordinerte kapasitetsberegningen for døgn- og intradagmarkedet for kapasitetsberegningensregionen Hansa. Metoden benytter Coordinated Net Transfer Capacity (CNTC) som kapasitetsberegningensmetode.

Hansa regionen består av radielle mellomlandsforbindelser. Flyt over mellomlandsforbindelser i Hansa som går til naboregioner blir hensyntatt i kapasitetsberegningene for disse regionene.

Kapasitetsberegningensmetoden (CCM) for Hansa er tett knyttet til CCM for kapasitetsberegningensregionene (CCR) Norden og Core, ettersom forbindelsene i Hansa går mellom disse regionene. I CCR Norden og CCR Core benyttes flytbasert som beregningensmetode for kapasiteter. Flytbasertparametere fra CCR Norden og CCR Core representerer begrensningene i AC-nettet som forbindelsene i Hansa er tilknyttet. CCM for Hansa beskriver en stegvis implementering av «Advanced Hybrid Coupling» (AHC) i CCR Norden og CCR Core. AHC kan sees på som et tillegg eller en utvidelse av den flytbaserte metoden. Med AHC vil påvirkning fra flyt over HVDC- og radielle forbindelser i Hansa hensyntas i kapasitetsberegningen i tilstøtende AC-nett i CCR Norden og CCR Core. Dette gir en rettferdig tildeling av kapasitet ved at markedet er med å avgjøre hvor det er størst nytte å utnytte tilgjengelig kapasitet.

Hver TSO i Hansa skal sende en rekke inputparametere til den ansvarlige enheten for den koordinerte kapasitetsberegningen, «coordinated capacity calculator» (CCC), i Hansa. Disse inputparametere er blant annet en liste med kritiske nettelementer (CNEer), som er del av mellomlandsforbindelser i CCR Hansa.

---

⁴ Lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven)

TSOene skal også fastsette pålitelighetsmarginer, grenser for driftssikkerhet, allokeringstreksjoner, produksjons- og lastfordelingsnøkler, alternativer for avbøtende tiltak og verdier for allerede allokert kapasitet for hver CNE, time for time.

CC Cen mottar inputparameterne fra TSOene og benytter disse til å beregne kapasiteter i MW for hver budområdegrense i Hansa.

Hver Hansa TSO skal validere kapasitetsberegningene. I valideringen kan TSOene redusere kapasitetene dersom disse ikke ansees å være driftssikre av TSOen. Enhver justering av kapasitetene må begrunnes av TSOen som foretar justeringen.

1.4. Høring og konsultasjon

TSOene har etter CACM artikkel 12 en plikt til å høre metoden før den ferdigstilles. De synspunkter som kommer frem under høringen skal tas i betraktning når metoden ferdigstilles.

Høringen ble gjennomført av alle de relevante Hansa TSOene fra 3. desember 2020 til 10. januar 2021 gjennom ENTSO-E⁵. Statnett har sammen med metoden vedlagt et forklarende dokument som beskriver hvordan de, sammen med de andre Hansa TSOene, har tatt hensyn til synspunkter fra denne høringen.

1.5. Koordinering under behandling av saken

RME har deltatt i samarbeidsforumet for CCR Hansa for å komme frem til en felles enighet med de øvrige reguleringsmyndighetene i Hansa om innholdet i metoden.

2. Bestemmelser som ligger til grunn for vedtaket

2.1. CACM

CACM er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

Overordnede mål med forskriften

Formålet med CACM er ifølge artikkel 3 å:

- a) fremme effektiv konkurranse i produksjonen av, handelen med og forsyningen av elektrisk kraft,
- b) sikre optimal bruk av transmisjonsinfrastrukturen,
- c) sikre driftssikkerheten,
- d) optimalisere beregningen og tildelingen av utvekslingskapasitet mellom budområder,

---

⁵ ENTSO-E står for European Network of Transmission System Operators for Electricity, og er TSOenes samarbeidsorganisasjon i Europa

- e) sikre rettferdig og ikke-diskriminerende behandling av TSOer, NEMOer⁶, ACER⁷, reguleringsmyndigheter og markedsdeltakere,
- f) sikre og forbedre gjennomsiktighet og pålitelighet med hensyn til opplysninger,
- g) bidra til effektiv og langsiktig drift og utvikling av transmisjonsnettet for elektrisk kraft og elektrisitetssektoren i Unionen,
- h) ta hensyn til behovet for et rettferdig og velordnet marked og en rettferdig og velordnet prisdannelse,
- i) sikre like vilkår for NEMOer, og
- j) sørge for tilgang til utvekslingskapasitet mellom budområder som ikke innebærer forskjellsbehandling.

Tidsfrister

Statnett skal utvikle de vilkår og metoder som kreves etter CACM og sende disse til RME for eventuell godkjenning i tråd med CACM artikkel 9 nr. 1, innen de tidsfrister som angis i forskriften.

RME skal etter CACM artikkel 9 nr. 5, jf. nr. 10 vurdere metodeforslaget innen seks måneder.

Høring

Før ferdigstillelse av metodeforslaget, skal Statnett sørge for at forslaget legges ut på høring for aktuelle interessenter, inklusive berørte myndigheter. Det følger av CACM artikkel 12 nr. 1 at høringen skal vare i minst én måned.

Etter CACM artikkel 12 nr. 2 skal forslag til metoder som Statnett skal utarbeide i samarbeid med andre TSOer i den relevante kapasitetsberegningensregionen eller annen nærmere angitte krets, sendes på offentlig høring på relevant regionalt nivå. Til sammenligning skal forslag til metoder som Statnett skal utarbeide i samarbeid med alle TSOene i EØS, offentliggjøres og sendes på offentlig høring på EØS-nivå.

Statnett skal etter CACM artikkel 12 nr. 3 ta hensyn til de innspill som kommer frem under høringsrunden før Statnett sender endelig forslag til RME for eventuell godkjenning.

Rammer for innholdet i metoden

Regelverket oppstiller klare rammer for innholdet i metoden som begrenser anledningen til å utøve skjønn ved utarbeidelse og godkjenning av metodeforslaget.

Dette følger blant annet av CACM artikkel 21 som angir de punktene som forslaget til metode etter CACM artikkel 20 nr. 2 minimum skal inneholde. Disse punktene gjelder metodene for beregning av input-data til kapasitetsberegningen, prosessene for beregning av kapasitetsparameterne, en metode for validering av kapasitetsparameterne,

---

⁶ Utpekt operatør på markedet for elektrisk kraft

⁷ Byrådet for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter

hyppigheten av reberegningen av intradagkapasitetene og en beskrivelse av alternative fremgangsmåter dersom den første kapasitetsberegningen ikke gir resultater.

Forslaget til metode skal etter CACM artikkel 9 nr. 9 inneholde et forslag til tidsplan for gjennomføringen og en beskrivelse av metodens forventede innvirkning på de overordnede målene for forskriften.

Godkjenning

RME skal vurdere forslaget til metode etter CACM artikkel 20 nr. 2 om samordnet kapasitetsberegning for kapasitetsberegningssregionen Norden for døgn- og intradagmarkedet, for eventuell godkjenning etter CACM artikkel 9 nr. 5, jf. nr. 7 bokstav a.

RME skal i den forbindelse koordinere med de øvrige reguleringsmyndighetene i kapasitetsberegningssregionen Norden for å komme frem til enighet om metodens innhold etter CACM artikkel 9 nr. 5, jf. nr. 1, jf. nr. 7 bokstav a, jf. nr. 10.

2.2. Energiloven

Etter energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b, jf. a, skal RME ved enkeltvedtak fastsette eller godkjenne metoder for å fastsette vilkår eller metoder om den systemansvarliges kapasitetstildeling og håndtering av flaskehals i overføringsnett.

3. Begrunnelse for vedtaket

3.1. De formelle kravene til metodeforslaget og beslutningsprosessen er oppfylt

Det er gjennomført høring av metodeforslaget i tråd med de krav som følger av CACM.

RME har koordinert sin beslutning om vedtak med de andre berørte reguleringsmyndighetene gjennom reguleringsmyndighetenes felles fora. Den 17. mai 2021 kom de berørte myndigheter til enighet om at metoden kan godkjennes. RME har truffet vedtak innen seks måneder etter at metodeforslaget ble mottatt fra Statnett den 23. mai 2024.

De formelle kravene til beslutningsprosessen er dermed oppfylt.

3.2. Vurdering av metodeforslaget

Metoden skal oppfylle de krav til innhold som følger av CACM artikkel 21. RME vurderer at metodeforslaget definerer metoder for beregningen av inputdata til kapasitetsberegningen. Videre inneholder metodeforslaget, i tråd med CACM artikkel 21, en beskrivelse av metoden for valideringen av kapasitetene, hyppigheten av reberegningen av intradagkapasitetene, og en beskrivelse av alternative fremgangsmåter dersom den første kapasitetsberegningen ikke gir resultater.

TSOene kan anmode om å bruke CNTC-metoden hvis det kan påvises at den flytbaserte metoden ikke vil være mer effektiv enn CNTC-metoden, se CACM artikkel 21 nr. 7. TSOene i CCR Hansa har utarbeidet et forklarende dokument⁸ hvor de forklarer at fordelene ved flytbasert kapasitetsberegning er modellering av faktisk flyt i et maskert nett. Ettersom CCR Hansa består av radielle forbindelser, har flyten bare én definert vei over budområdegrensene. Derfor viser TSOene til at flytbasert kapasitetsberegning ikke er en mer effektiv metode enn CNTC for beregning av kapasiteter for denne kapasitetsberegningensregionen. RME vurderer at TSOene i tilstrekkelig grad har vist at den flytbaserte metoden ikke vil være mer effektiv enn CNTC, og at CNTC kan benyttes som kapasitetsberegningensmetode i CCR Hansa etter kravene i CACM.

Ved bruk av AHC i CCR Norden og CCR Core vil man også kunne hensynta flyt i nettet mellom budområdegrenser i de tre CCRene på en effektiv måte i beregningen og allokeringen av kapasiteter. Dette bidrar igjen til CACMs overordnede formål om å sikre optimal bruk av transmisjonsinfrastrukturen.

Videre vurderer RME at metodeforslaget bidrar til CACMs overordnede formål om effektiv konkurranse i produksjon av, handelen med og forsyningen av elektrisk kraft, samt en ikke-diskriminerende tilgang til kapasitet. Dette fordi kapasiteten tildeles aktørene basert på konkurranse, og det ikke skal diskrimineres mellom interne og grensekryssende utvekslinger.

Metodeforslaget inneholder en rimelig tidsplan for gjennomføringen av metoden. RME vurderer at metodens innhold vil bidra til å oppfylle de overordnede målene som er angitt i CACM. Kravene i CACM artikkel 9 er dermed oppfylt.

Samlet sett er det RMEs vurdering at de rettslige kravene til metodeforslaget er oppfylt, og at forslaget kan godkjennes.

3.3. Vedtak

RME godkjenner Statnetts metodeforslag om samordnet kapasitetsberegning for kapasitetsberegningensregionen Hansa for døgn- og intradagmarkedet i henhold til energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b, jf. a, jf. CACM artikkel 9 nr. 5, jf. nr. 7 bokstav a, jf. artikkel 20 nr. 2, jf. artikkel 9 nr. 10, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2 første og fjerde ledd, med det innhold som fremgår av vedtakets vedlegg I. Statnett er etter dette pliktig til å anvende metoden som systemansvarlig og operatør for transmisjonsnettet i Norge.

4. Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

---

⁸[CACM_A20.2_CCR Hansa_CCM - Arguments CNTC_public consultation.pdf](#)

Med hilsen

Karina Agerholm Arentsen
Førstekonsulent

Godkjent av

Tiril Henriksen Norvoll
Seksjonssjef

Tore Langset
Direktør

Godkjent i henhold til RME sine interne rutiner.

Mottakerliste:

STATNETT SF

Kopimottakerliste: